

TANTÁRGYI ADATLAP
A 2019-2020-AS TANÉVRE

1. Tanulmányi program adatai

1.1. Intézmény	Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem
1.2. Kar/Tanárképző Intézet	Kolozsvári Kar
1.3. Tanszék	Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Tanulmányok Tanszék
1.4. Képzési szint	Egyetemi alapképzés
1.5. Tanulmányi program	Nemzetközi kapcsolatok és európai tanulmányok
1.6. Képzettség	Nemzetközi kapcsolatok és európai tanulmányok

2. Tantárgy adatai

2.2. Tantárgy címe		Az európai integráció története és elméletei					
2.3. Tantárgyfelelős		Dr. Murádin János Kristóf egyetemi adjunktus					
2.4. Szeminárium/gyakorlat felelőse							
2.5. Év	II.	2.6. Félév	3.	2.7. Tantárgy típusa (kötelező, opcionális, fakultatív)	K	2.8. Követelmény (vizsga, kollokvium)	V

3. Tantárgy célkitűzései

- Az európai eszme történetének és az európai egység gondolati fejlődésének megismertetése a hallgatókkal.
- Az európai integráció folyamatának, illetve az Európai Unió mai felépítésének bemutatása.
- A hallgatók megismertetése az Európai Unió gazdasági és politikai fejlődésének 21. századi kilátásaival.

4. Tartalom

Előadás	óraszám
Bevezető: A tantárgy születése, fő céljai, alapfogalmak, az elemzés módszerei, Európa fogalma, az európai civilizáció születése, kulturális és civilizációs hatások, a kontinens földrajzi és kulturális határai és az azok közötti eltérések, az európaiság gondolata, az Európa-eszme születése.	2 óra
Az Európa-gondolat az ókorban és a középkor elején: a görög városállamok Európa-képe, Róma – a birodalmi gondolat születése, a Pax Romana rendszere, az intézményesülés és egységesítés folyamata, a kereszténység kulturális hatása, a Nyugat-Római és a Kelet-Római Birodalom, Justinianus császár reformkísérlete, Nagy Károly birodalma és a karoling reneszánsz, az egyházszakadás és következményei.	2 óra
Az egységes Európa eszméjének kialakulása és korai formái – 10–16. század: az egyházi és a világi hatalom Európa-képe, a keresztény univerzitás, a Res Publica Christiana gondolata, a keresztesháborúk, az ortodoxia szerepe, a rendiség és a zárt régiók Európája, a Német-Római Birodalom szerepe és fontossága, az iszlám külső veszély és a közös hadsereg gondolata, a városiasodás folyamata, az első gazdasági (Hanza-városok) és politikai (itáliai városállamok) szövetségek, korai egységtervezetek: Pierre Dubois, Dante Alighieri, Podjebrád György, Francesco Guicciardini és Maximilien de Béthune Sully herceg elképzelései Európa egyesítéséről.	2 óra
Az egységes Európa eszméjének történeti fejlődése a 16. századtól a 19. századig: a reneszánsz és a reformáció hatása az Európa-gondolatra, a vallásháborúk és az európai lakosság megtizedelése, a nagy földrajzi felfedezések és az „öreg kontinens” képe, a felvilágosodás és a polgárosodás Európa-eszméje, a nagy francia forradalom és a modern nemzetállam megszületésének hatásai az Európa-gondolatra, további egységtervezetek: Hugo Grotius, Emeric Crucé, William Penn, John Belleres, Thomas Hobbes, L'abbé de Saint-Pierre, Immanuel Kant.	2 óra

<p>Az egységes Európa eszméjének modern formái a 19. században és a 20. század elején: a nemzeti elv megerősödése, a „nemzetek Európája” gondolatának kialakulása, Napóleon Európája, a föderációs-konföderációs vita és következményei, az 1848-as forradalmi hullám és az „Ifjú Európa” mozgalma, a 48-as emigráció tervei: Kossuth Lajos és Victor Hugo elképzelései, a nemzeti kisebbségek problémája, a radikális politikai Európa-képek jelentkezése: anarchizmus, szocializmus stb.</p>	2 óra
<p>Az egységes Európa eszméje az első világháború idejében és a két világháború között: a német első világháborús Mitteleuropa-gondolat (Friedrich Neumann), a szocialista egység (Vlagyimir Iljics Lenin), Karl Renner, Jászi Oszkár, a kontinens egységesítésének tervei az 1920–1930-as években: a páneurópa-mozgalom (Richard Coudenhove-Kalergi), Aristide Briand, a Tardieu-terv, José Ortega y Gasset, Eduard Beneš.</p>	2 óra
<p>Európai integrációs tervezetek a második világháború idején és a háború utáni átmeneti években: a nagynémet birodalmi terv és a keleti német terjeszkedés gondolata, Churchill angol-francia államközösségi tervezete, az európai ellenállási tervezetek, a regionalizáció és a szupranacionalitás eszméje, Altiero Spinelli és a föderalista mozgalom hatása, „Nyilatkozat a Felszabadított Európáról”, az unionista Európa-gondolat, Churchill fultoni és zürichi beszéde, az „Európai Egyesült Államok” gondolata, a „nagy-Európa”-koncepció, a Marshall-segély és az egységesülő Nyugat-Európa, az Európai Gazdasági és Együttműködési Szervezet (OEEC) jelentősége, a Benelux-vámunió, a Brüsszeli Szerződés és a NATO szerepe az európai államok közeledésében, a vasfüggöny és a kettészelt Európa, a hidegháborús szembenállás és Európa mint a lehetséges összecsapás színtere, a „harmadik erő” Európája.</p>	2 óra
<p>A nyugat-európai integráció kezdetei: a hágai Európa-kongresszus és az Európa Tanács megalakulása, az Európai Fizetési Unió, a „kis-Európa”-koncepció, a francia-német megbékélés folyamata, a Pleven-terv és az Európai Védelmi Közösség, a Nyugat-Európai Unió, a Beyen-terv, a Párizsi Szerződés, az Európai Szén- és Acélközösség (Montánunió) megalakulása, Jean Monet, Robert Schuman, Alcide de Gasperi, Konrad Adenauer és Paul Henri Spaak szerepe a nyugat-európai egységesülés folyamatának felgyorsításában. A szerves integráció modellje: Kelet-Európa szovjetizálása – a Kominform, a KGST és a Varsói Szerződés megalakulása.</p>	2 óra
<p>Az európai integráció elmélyülése és első válsága: a messinai találkozó, a Spaak-bizottság jelentése, a Római Szerződések, az Euratom és az Európai Gazdasági Közösségek (EGK) létrehozása, a vámunió életbeléptetése és a Közös Piac kialakítása, az Agráralap (CAP) problémája, az első integrációs válság, Charles de Gaulle „üres székek”-politikája és a „luxemburgi kompromisszum”, a stockholmi egyezmény és az Európai Szabadkereskedelmi Társulás (EFTA) létrehozása, Nagy-Britannia belépésének kétszeres megvétőzése, az Európai Közösségek létrehozása.</p>	2 óra
<p>A bővítés első hulláma, az euroszkepticizmus évtizede és a pénzügyi unió első formái: az északi bővítés: Nagy-Britannia, Írország és Dánia felvétele, a norvégiai népszavazás elutasító döntése – a kilencek Európája, a Davignon-jelentés, az Európai Tanács létrehozása és a szupranacionális jelleg visszaszorulása az EK-n belül, az „euroszkepticizmus” időszaka, a Werner-terv és az Európai Monetáris Unió (EMU) megalakítása, a gazdasági recesszió és az energiaválság periódusa, a Bretton Woods-i rendszer összeomlása és a „valutakígyó” bevezetése, az Európai Monetáris Rendszer (EMS) létrehozása, az átváltási mechanizmus (ERM) és a közös számlapénz (European Currency Unit–ECU) bevezetése, az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) létrehozása, a Tindemans-jelentés és a nemzetek fölötti föderáció távlati terve, a Delors-jelentés és az Európai Gazdasági és Monetáris Unió (GMU) terve.</p>	2 óra
<p>A bővítés második hulláma és az integrációs folyamat felerősödése: a déli bővítés: Görögország, majd Spanyolország és Portugália tagfelvétele – a tizenkettek Európája – az európai integráció új lendülete: a fontainebleau-i csúcstalálkozó, közös vízum- és bevándorláspolitikai: a schengeni egyezmény, az Európai Egységes Akta (SEA) elfogadása és a Fehér Könyv létrehozása a Közös Piacról, a Maastrichti Szerződés és az Európai Unió létrehozása.</p>	2 óra
<p>A bővítés harmadik hulláma és a belső reform kiteljesedése: Ausztria, Svédország és Finnország tagfelvétele – a tizenötök Európája, a csatlakozás újabb norvég elutasítása, a</p>	2 óra

<p>Kohéziós Alap és az Európai Beruházási Alap létrehozása, a konvergencia-kritériumok felállítása és az Európai Gazdasági és Monetáris Unió szakaszai, az Európai Központi Bank (EKB) megalakítása és az euró fizetőeszközként való bevezetése, az „eurózóna” kialakulása, az Agenda 2000, az Amszterdami Szerződés és az integráció kiteljesedése, a Nizzai Szerződés és az európai alkotmányozás folyamata.</p>	
<p>A keleti bővítés folyamata és az európai integráció kiterjesztése: Kapcsolatfelvétel a volt kelet-európai kommunista országokkal, Németország újraegyesítése, és ennek hatása az EK-ra, az első csatlakozási kérelmek benyújtása, a „visegrádi hármak”, majd „négyek” gazdasági felkészülése a belépésre, a CEFTA létrehozása, a nagy keleti bővítés: Észtország, Lettország, Litvánia, Lengyelország, Csehország, Szlovákia, Magyarország, Szlovénia, Málta és Ciprus tagfelvétele – a huszonötök Európája. Románia és Bulgária tagfelvétele – a huszonhetek Európája, a nyugati értékrend és a keleti hagyományos életforma összehangolásának problémái, az ortodox kultúrkör megerősödése az Európai Unióban.</p>	2 óra
<p>Új kihívások a 21. század elején és a balkáni bővítés kérdése: Törökország európaiságának kérdése, a muzulmán probléma, a délszláv konfliktus utolsó hulláma, Szerbia feldarabolódása, Montenegró önállósodása és Koszovó függetlenségének kérdése, a Balkán általános integrációs problémái, az olcsó keleti munkaerő tömeges nyugati migrációja és a bűnözés növekedése, mélyülő fejlettségi különbségek a tagállamok és régiók között, az Európai Unió és az orosz érdekszféra ütközése, a keleti bővülés határai. Az európai Konvent és az alkotmány szerződés, az európai alkotmány ratifikációs problémái, a Lisszaboni Szerződés és az általa bevezetett reformok, Horvátország csatlakozása – a huszonnyolcak Európája. A 2008-as gazdasági-pénzügyi válság hatása az európai integrációra – a görög adósságválság. A 2014-es ukrajnai válság és az EU–Oroszország kapcsolatok elhidegülése: a gazdasági szankciók kérdése. Menekültkérdés az EU-ban és a 2015-2019-es migrációs válság hatásai: a Brexit – Nagy-Britannia kilépése az Európai Unióból.</p>	2 óra
<p>Bibliográfia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bóka Éva: <i>Az európai integráció-elméletek történelmi perspektívában</i>, Corvina Kiadó, Budapest, 2008. 2. Coudenhove-Kalergi, Richard: <i>Pan-Europa</i>, Editura Pro Europa, Târgu Mureș, 1997. 3. Davis, Norman: <i>Europe. A History</i>, Oxford University Press, Oxford, 1996. 4. Gyémánt Ladislau: <i>Preistoria construcției europene</i>, Editura Fundației Pentru Studii Europene, Cluj-Napoca, 1999. 5. Horváth Jenő: <i>Az európai integráció története napról-napra 1945–2000</i>, Osiris Kiadó, Budapest, 2001. 6. Jinga, Ion: <i>Uniunea Europeană în căutarea viitorului. Studii Europene</i>, Editura C. H. Beck, București, 2008. 7. Kant, Immanuel: <i>Az örök békéről. Filozófiai tervezet</i>. In: <i>Válogatott tanulmányok</i>, Budapest, 1992. 8. Kiss Éva: <i>Az Európai Unió a XXI. században</i>, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2005. 9. Maller Sándor: <i>Az Európa-eszme. A kezdetektől a megvalósulásig</i>, Mundus Magyar Egyetemi Kiadó, Budapest, 2004. 10. Murádin János Kristóf: <i>Az európai integráció története és elméletei</i>, Kolozsvár, 2014. http://et.sapientia.ro/admin/data/file/20141202/az-europai-integracio-tortenete-es-elmeletei-ok.pdf 11. Németh István: <i>Európa 1945–2000. A megosztástól az egységig</i>, Aula Kiadó, Budapest, 2004. 12. Németh István: <i>Európa tervek 1300–1945. Visszapillantás a jövőbe</i>, ELTE, Eötvös Kiadó, 2001. 13. Păun, Nicolae: <i>Istoria construcției europene</i>, Editura Fundației Pentru Studii Europene, Cluj-Napoca, 1999. 14. Schuman, Robert: <i>Európáért</i>, fordította Tót Éva, Pécs, 2004. 15. Vese, Vasile–Adrian Liviu Ivan: <i>Istoria integrării europene</i>, Presa Universitară Clujeană, 2001. 16. Urwin, Derek W.: <i>A közös Európa. Az európai integráció 1945-től napjainkig</i>, Corvina Kiadó, Budapest, 1998. 	

Szeminárium	óraszám
Bibliográfia	

5. Vizsgára való jelentkezés előfeltételei

- legalább 7 előadáson való jelenlét (7 és 10 közötti előadáson való hiányzás esetén dolgozattal lehet pótolni a hiányzásokat).
- 10, vagy annál több előadáson való hiányzás esetén újra fel kell venni a tantárgyat.
- a félév alatt legalább egy szakkönyv elolvasása az ajánlott szakirodalomból.

6. Értékelési kritériumok, módszerek és arányok

Szóbeli vizsga. Két tétel kihúzásával és az olvasmányokról való beszámolóval.

Jegy összetétele: tananyag ismerete (70%), az ajánlott szakirodalom ismerete (20%), jelenlét és aktivitás a tantárgy előadásain és szemináriumain (10%). Összesen: 100%.

Dátum: 2019. szeptember 15.

Tantárgyfelelős aláírása:

Gyakorlati órák felelősenek aláírása:

Tanszékvezető aláírása: